

تعاون یعنی همکاری و یاری رساندن به یکدیگر.

انسان موجودی اجتماعی و مسئول آفریده شده است.

همکاری نکردن در گناه یعنی این که اگر کسی کار ناپسند یا گناهی انجام می‌دهد ما او را تشویق نکنیم یا طوری رفتار نکنیم که انگار با او موافق هستیم.

جلوه‌ها و شکل‌های مختلف تعاون:

اظهار دوستی و محبت، امر به معروف و نهی از منکر، هدیه دادن، قرض دادن، رفع مشکلات مردم

تعاون در سطوح مختلفی انجام می‌گیرد: خانواده و خویشان، مدرسه، محله، شهر و روستا و اعضای جامعه

اتفاق ← یعنی افراد از طریق بخشش مال، علم، توانایی‌ها و زمان عمر خود به کسانی که نیازمند هستند، یاری برسانند.

گاهی افراد نیکوکار در قالب سازمان‌های مردم‌نهاد و مؤسسات خیریه برای فعالیت خود که از وزارت کشور هم مجوز دارند به یاری نیازمندان یا حل برخی از مشکلات مردم می‌پردازند.

وقف ← گاهی افراد نیکوکار دستور می‌دهند منافع و درآمدی که از فعالیت‌شان در یک مکان حاصل می‌شود را تا ابد به افراد نیازمند کمک کنند.

موقوفات ← اموال و دارایی‌هایی که وقف می‌شود و کسی حق تصرف در آن‌ها را ندارد یعنی تا ابد به همان صورت که معین نموده است، استفاده شود.

حداقل اعضا ۷ نفر
شرکت‌های تعاونی } هر فرد فقط یک رای دارد.
یک هدف مشترک دنبال می‌شود.

حکومت ایران از نوع جمهوری اسلامی است و به وسیله‌ی سه قوه و زیرنظر رهبر اداره می‌شود.

همان دولت و سازمان‌های وابسته به دولت است.
قوه مجریه } رئیس آن همان رئیس‌جمهور است.

۴ سال یک بار توسط مردم انتخاب می‌شود.
رئیس‌جمهور } پس از انتخاب شدن حکم وی توسط رهبر امضاء و تنفیذ می‌شود.
پس از امضای حکم، در برابر نمایندگان مجلس ادای سوگند می‌کند.
سپس تشکیل کابینه می‌دهد.

هیئت دولت از رئیس‌جمهور، معاونان و وزیران تشکیل می‌شود.

هر وزیر مسئول یک وزارتخانه است و ساختمانی که دفتر وزیر در آنجا قرار دارد، وزارتخانه نامیده می‌شود.

شهروند (اتباع) ایرانی: همه کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی را دارند، چه شهری چه روستایی و عشایر چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور شهروند ایرانی محسوب می‌شوند.

وظایف رئیس‌جمهور: {
- وزیران را هدایت و بین آن‌ها هماهنگی ایجاد می‌کنند.
- امضای قراردادهایی بین ایران و کشورهای دیگر
- اجرای قوانین و مصوبات
- امضای استوارنامه‌ی سفیران
- اعطای نشان‌های دولتی

نمایندگان مجلس حق دارند در مورد عملکرد رئیس‌جمهور یا وزیران سؤال یا استیضاح داشته باشند.

دولت برای فعالیت‌های مختلف خود باید هزینه کند مانند فعالیت‌های آموزشی، بهداشتی، صنعت، مسکن، محیط زیست و ...

درآمدهای دولت ایران سه بخش است {
صادرات نفت
مالیات
سایر درآمدها

دوره نوجوانی شامل گروه سنی دوازده تا هجده سال است.

به تغییرات جسمانی، ذهنی و اجتماعی فرد نوجوان، بلوغ می‌گویند.

از جمله آسیب‌های اجتماعی که فرد برای یک جامعه بوجود می‌آورد شامل: پرخاشگری، نزاع و اعتیاد است.

افرادی که راه‌های درست ابراز خشم را یاد نگرفته و نمی‌توانند به‌طور معمول خشم خود را کنترل کنند، به افراد پرخاشگر تبدیل می‌شوند.

مواد مخدر ← موادی هستند که مصرف آن‌ها تغییراتی روی سیستم عصبی ایجاد می‌کند و باعث کم شدن هوشیاری و بی‌حسی و بی‌حالی می‌شوند، اما پس از اتمام اثر آن روی مغز، فرد حال بسیار بدی پیدا می‌کند و مجبور است دوباره به سمت آن ماده برود.

کسانی که از نوجوانان در برابر آسیب‌ها و تهدیدات محافظت می‌کنند شامل: خود فرد، خانواده، مدرسه و قانون می‌باشند.

- قوه قضائیه
- پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.
 - بر اجرای قوانین نظارت دارد.
 - با تخلفات برخورد و متخلفان را مجازات می کند.
 - به حل اختلافات مردم می پردازد.
 - برقرارکننده ی عدالت اجتماعی است.

- انواع دعاوی (اختلافات)
- ۱- کیفری
 - ۲- حقوقی

وکیل کسی است که در رشته ی حقوق درس خوانده و به قوانین آشناست و پروانه ی وکالت دارد.

ارتباط ← یعنی جریان ارسال و دریافت پیام.

ارتباط ← انسان را قادر می کند تا خواسته ها و نیازهای خود را به دیگران منتقل کند.

ما از طریق: خانواده، دوستان، محله، مدرسه و وسایل ارتباطی در سطح ملی و فراملی می توانیم ارتباط برقرار کنیم.

عناصر ارتباط: ۱- فرستنده (ارسال کننده ی پیام) ۲- گیرنده (دریافت کننده ی پیام) ۳- پیام

اگر گیرنده نیز بعد از پیام فرستنده، پیامی بفرستد و او را متوجه کند که معنی پیام را دریافت کرده به این عمل بازخورد می گویند.

هر وسیله ای که پیامی را از فرستنده به گیرنده منتقل کند رسانه نام دارد.

نمونه هایی از کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباط در زندگی روزمره

- ارتباط سریع با دیگران
- مکاتبه
- فعالیت های علمی
- خرید و فروش
- آموزش و ...

فایده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات

- صرفه جویی در وقت
- صرفه جویی در هزینه
- کم تر شدن رفت و آمد در شهرها
- بهره مندی ۲۴ ساعته از خدمات

برخی از اثرات منفی استفاده از رسانه های جمعی

- بی بند و باری اخلاقی
- افزایش زد و خورد و خشونت
- تبلیغ مصرف گرایی
- کم شدن تماس چهره به چهره
- کم شدن گفتگو بین اعضای خانواده

برخی از اثرات مثبت استفاده از رسانه های جمعی

- تفریح و سرگرمی
- اطلاع از اخبار روز
- آشنا شدن با سبک های مختلف زندگی و ...

شبه جزیره عربستان

- در جنوب غرب آسیا است.
- سرزمین حجاز شامل مکه، مدینه و طائف می باشد.
- اغلب آنان صحرانشین بودند.
- اقوام عرب در آن ساکن هستند.

پیامبر اکرم (ص)

- در مکه متولد شدند.
- ملقب به محمد امین بودند.
- در ۴۰ سالگی در غار حرا به نبوت برانگیخته شدند.
- سه سال دعوت پنهانی کردند.

عکس العمل دشمنان در مقابل دعوت پیامبر اکرم (ص)

- شکنجه مسلمانان
- تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان
- به شهادت رساندن مسلمانان

عکس العمل پیامبر (ص) در مقابل ظلم و ستم مشرکان

- مهاجرت از مکه به مدینه
- مهاجرت عده ای به حبشه
- عقد پیمان برادری
- عقد پیمان سیاسی
- نبرد با مشرکان

پیامبر (ص) در روز ۲۸ ماه صفر سال ۱۱ هجری قمری در مدینه وفات نمودند.

(۱) ابوبکر ← ۲ سال خلافت
(۲) عمر ← ۱۰ سال خلافت
(۳) عثمان ← ۱۳ سال خلافت
(۴) امام علی (ع) ← ۵ سال خلافت

خلفا پس از رحلت پیامبر (ص)

فرزند ابوطالب بودند و در کعبه به دنیا آمدند.
نخستین مردی بودند که به اسلام ایمان آوردند.
مقر حکومتشان را از مدینه به کوفه تغییر دادند.
در روز ۲۱ ماه رمضان سال ۴۰ ه.ق به شهادت رسیدند.

امام علی (ع)

ساده زیستی و مقابله با اشراف زدگی
تاکید بر عدالت
برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایات
مدارا با مخالفان

مهم ترین ویژگی ها و دستاوردهای حکومت امام علی (ع)

امام حسین (ع) در روز ۱۰ ماه محرم سال ۶۱ ه.ق به شهادت رسیدند.

۱- وجود نظام طبقاتی
۲- بی عدالتی و تبعیض های اجتماعی
۳- مالیات های سنگین
۴- نارضایتی مردم
۵- فتح ایران به دست اعراب مسلمان در طی دو جنگ نهاوند و قادسیه

اوضاع ایران در اواخر حکومت سلسله ساسانی

۱- پایتخت امویان ← شهر دمشق
۲- به شهادت رساندن امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، امام سجاد (ع) و امام محمدباقر (ع)
۳- تبعیض نژادی بنی امیه
۴- سرنگونی امویان به دست ابومسلم خراسانی

خلافت بنی امیه

اسلام پیام برابری و برادری داشت.
اخلاق و رفتار صحیح پیامبر (ص) و امام شیعه را دیدند.
حضور امام رضا (ع) و خواهرشان حضرت معصومه (س) و برادرشان شاه چراغ (ع)

علت علاقه مندی ایرانیان به اسلام

سلسله های طاهریان، صفاریان، علویان، سامانیان و آل بویه مهم ترین سلسله های ایرانی در قرن ۳ تا ۵ هجری قمری بودند.

روابط سیاسی حکومت های ایران قرن ۳ تا ۵ ه.ق با

۱- سلسله های طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه ی عباسی به قدرت رسیدند.

۲- سلسله های صفاریان، علویان طبرستان و آل بویه بدون اجازه ی عباسیان به قدرت رسیدند.

خلفای عباسی

حکومت های علویان طبرستان و آل بویه ← شیعه مذهب بود.

پس از ورود اسلام به ایران تا مدتی زبان اداری عربی بود اما مردم به زبان فارسی سخن می گفتند.

سامانیان و آل بویه نقش چشم گیری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی داشتند.

غزنویان

- در غزنه ساکن بودند و ترک تبار بودند.

- خلفای عباسی حکومتشان را به رسمیت شناختند.

- سلطان محمود به سبب لشکرکشی به هند شهرت جهانی پیدا کرد.

- در زمان سلطان مسعود توسط سلجویان سرنگون شدند.

سلسله سلجوقیان

- در ماوراء النهر ساکن بودند و ترک تبار بودند.

- مؤسس آن ها طغرل بود.

- سلجوقیان در جنگ ملازگرد رومیان را شکست دادند.

- در زمان ملکشاه قلمرو ایران از شرق تا ماوراء النهر و از غرب تا دریای مدیترانه گسترش یافته بود.

- خوارزمشاهیان توانستند سلجوقیان را سرنگون کنند.

سلسله خوارزمشاهیان

- در ناحیه خوارزم (جنوب دریاچه آرال) ساکن بودند.

- پایه های حکومتی محکمی نداشتند.

- در زمان خوارزمشاهیان مغولان به ایران حمله کردند.

جایگاه مقام سلطان در عهد سلجوقی

- در راس حکومت بودند.

- قدرت سیاسی و نظامی را در اختیار داشتند.

- رای و نظر آن ها مافوق همه بود.

- زندگی پرتجملی داشتند.

سیاست و کفایت وزیران، سلجوقیان را به قدرت رساند.

جایگاه مقام وزرا در عهد سلجوقی

- عمیدالملک کندی وزیر طغرل بود.
- خواجه نظام الملک وزیر آلب ارسلان و ملکشاه بود.
- وظیفه تنظیم رابطه سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان را بر عهده داشتند.

مدارس نظامیه در عهد سلجوقی

- توسط خواجه نظام الملک تاسیس شد.
- مهم ترین مدارس نظامیه در نیشابور، اصفهان و بغداد بود.
- به مدرسان، کارکنان و مدیران نظامیه حقوق داده می شد.
- امام محمد غزالی از مدرسان نظامیه بود.
- سعدی از دانش آموختگان نظامیه بود.

در آستانه هجوم مغولان، خراسان از بزرگترین مراکز علمی، ادبی و مذهبی ایران بود.

ری، نیشابور، اصفهان پایتختهای سلجوقیان بود.

مغولان

- اقوام بیابان گرد بودند.
- در سرزمین مغولستان در شمال چین و جنوب سیبری می زیستند.
- کوچ نشین و دام دار بودند.
- برای تامین زندگی به غارت می پرداختند.

هجوم مغولان به ایران ← در زمان سلطان محمد خوارزمشاه در سال ۶۱۶ ه.ق اتفاق افتاد.

حکومت ایلخانان

- موسس آن هلاکو نوه چنگیزخان بود.
- هشتادسال بر ایران حکومت کردند.
- توانستند اسماعیلیان و عباسیان را سرنگون کنند.
- آخرین ایلخان ابوسعید بود.

قیام سربداران

- از روستای باشتین در شهر سبزوار آغاز شد.
- در اثر تعلیمات شیخ خلیفه و شیخ حسن جوری شکل گرفت.
- شعارشان: سر به دار می دهیم، تن به ذلت نمی دهیم.
- پشتیبان مذهب شیعه بودند.

حکومت تیموریان ← توسط تیمور گورکانی تأسیس شد اما با ظهور صفویان از میان رفت.

- یکی از برجسته ترین دانشمندان مسلمان بود.
- خواجه نصیرالدین طوسی
- مشاور و وزیر هلاکو خان بود.
- موسس رصدخانه مراغه بود.

- سیاست مدار و دانشمند ایرانی عصر مغول بود.
- خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی
- وزیر و پزشک دربار ایلخانان بود.
- موسس بنای ربع رشیدی در تبریز بود.
- نویسنده کتاب جامع التواریخ رشیدی بود.

- غازان خان - شنب غازان را در تبریز بر پا کرد.
- معروف ترین ایلخانان پس از هلاکو خان
- سلطان محمد خدابنده - پایتخت را به سلطانیه انتقال داد.
- ابوسعید - آخرین ایلخان مغول بود.

- پسر تیمور بود.
- پایتخت او شهر هرات بود.
- شاهرخ تیموری
- توجه زیادی به فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی داشت.
- گوهرشاد همسرش مسجد گوهرشاد را در جوار حرم امام رضا (ع) بنا کرد.

- از قطب شمال تا جنوب مدار استوا امتداد یافته است.
- موقعیت قاره آسیا
- بخش اعظم آن در نیم کره شمالی است.
- از طریق تنگه برینگ از آمریکای شمالی و از طریق کانال سوئز از آفریقا و از طریق رشته کوه های اورال از اروپا جدا شده است.

- ۱- فلات های بلند و کوه های مرتفع (فلات های آناتولی، ایران، تبت، مغولستان)
- ۲- سرزمین های پست (جلگه های سیبری، گنگ، سند و جلگه چین)
- ۳- مجمع الجزایر آتشفشانی (ژاپن، اندونزی، فیلیپین)
- ناهمواری های قاره آسیا

دما و بارش عامل اصلی تعیین کننده آب و هوا می باشند.

۱- مجاور قطب شمال تمام روزهای سال سرد و یخبندان ← آب و هوای سرد قطبی
۲- بخش داخلی و مرکزی زمستان های بسیار سرد، تابستان های بسیار گرم و خشک (آب و هوای قاره ای یا بری)
۳- مجاور دریاها ← آب و هوای گرم

بارش در قاره آسیا { آسیای مرطوب (سبز) ← شرق و جنوب و جنوب شرق آسیا
آسیای خشک ← غرب و جنوب غرب آسیا

۶۰٪ از جمعیت جهان در آسیا ساکن هستند.
تبت، هیمالیا و بیابان های وسیع خالی یا کم جمعیت است.
جنوب و جنوب شرق آسیا پرجمعیت است.
متراکم ترین منطقه جهان جزیره جاوه اندونزی است.

نژاد مردمان آسیا { اکثرا زردپوست
سفیدپوست
سیاه پوست
دورگه

زبان های مردم آسیا: روسی، ترکی، عربی، فارسی، چینی، کره ای، اردو، هندی و ...

ادیان مردمان آسیا: اسلام، مسیح، یهود

آیین های مردم آسیا: برهمایی (شبه جزیره هند)، بودایی (هند، چین، ژاپن، کره و ...)

اقتصاد در آسیا بر پایه ی کشاورزی، صنعت و گردشگری بیش تر استوار است.

۱- کوه های بلند (کوه های ایران، ترکیه و قفقاز)
۲- سرزمین های پست و جلگه ای (جلگه های بین النهرین و سند)
۳- بیابان (بیابان عربستان، دشت کویر، دشت لوت)

- آب و هوای منطقه جنوب غرب آسیا
- ۱- آب و هوای سرد کوهستانی (نواحی مرتفع کوهستانی)
 - ۲- آب و هوای گرم و خشک (بیابان ها)
 - ۳- آب و هوای گرم و شرجی (سواحل دریاها)
 - ۴- آب و هوای مدیترانه ای (سرزمین های اطراف دریای مدیترانه)

ویژگی انسانی منطقه جنوب غرب آسیا

زبان ← عربی، فارسی، ترکی و اردو بیش تر تکلم می شود.

دین ← ۹۰٪ مسلمان، بقیه مسیحی و یهودی

اقتصاد منطقه جنوب غرب آسیا بر پایه ذخایر نفت و گاز است.

جنوب غرب آسیا یک منطقه استراتژیک است یعنی:

- این منطقه کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا است.
- این منطقه انبار مهم منابع انرژی جهان است.
- این منطقه کانون جهان اسلام است.

جایگاه ایران در منطقه جنوب غرب آسیا

- الگو بودن انقلاب ایران برای سایر کشورها
- وحدت قومیت های مختلف در ایران
- دومین کشور وسیع و پرجمعیت جنوب غرب آسیا
- دارای منابع مهم انرژی است.
- پیشرفت های زیادی در علم و فناوری داشته است.
- جایگاه ممتاز دریایی در منطقه دارد.

فلسطین ۲۷۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد که ۲۰۰۰۰ کیلومتر آن توسط یهودیان صهیونیست اشغال شده که به آن اسرائیل می گویند.

$$\text{مقیاس} = \frac{\text{فاصله دو نقطه بر روی نقشه}}{\text{فاصله ی همان دو نقطه بر روی زمین}} = \frac{d}{D}$$

فرمول مقیاس نقشه ←

ویژگی های اروپای پیر (شمالی)

- قله ها: گنبدی شکل
- دره ها: باز
- کوه ها: کم ارتفاع
- جلگه ها: پهناور

ویژگی های اروپای جوان (جنوبی) {
قله ها نوک تیز
دره ها تنگ
رشته کوه های بلند
زلزله خیز و آتشفشانی بودن منطقه

آب و هوای اروپا {
سرد قطبی ← شمال شبه جزیره اسکاندیناوی و ایسلند
معتدل اقیانوسی ← انگلیس و ایرلند
مدیترانه ای ← اسپانیا و ایتالیا
قاره ای (بری) ← مرکز و شرق اروپا

رودهای مهم اروپا ← دانوب، ولگا، راین، دُن و اَلب.

آفریقا از نظر بارش {
آفریقای مرطوب (سبز) ← نواحی اطراف خط استوا
آفریقای خشک ← صحرای بزرگ آفریقا و بیابان کالاهاری

رودهای مهم آفریقا ← نیل، نیجر، کنگو، زامبزی، اورانژ

عوامل طبیعی ← آب و هوای معتدل، ریزش باران کافی، رودهای پر آب و جلگه های پهناور
علت تراکم جمعیت در اروپا {
عوامل انسانی ← پیشرفت در علم و فناوری

مذاهب دین مسیح {
کاتولیک ← رهبرشان پاپ در واتیکان مستقر است.
پروتستان
ارتودوکس

پایه های اقتصاد اروپا {
۱- کشاورزی (همه جای اروپا)
۲- دامداری و دامپروری (هلند و دانمارک)
۳- صنعت (آلمان، انگلیس، فرانسه و ایتالیا)
۴- گردشگری (فرانسه، اسپانیا و ایتالیا)

موانع رشد جمعیت در قاره آفریقا

- عدم رعایت بهداشت
- شیوع بیماری های مختلف
- خشکسالی و قحطی های پی در پی
- جنگ

عوامل توسعه نیافتگی قاره آفریقا

- عوامل خارجی ← استعمار اروپائیان
- عوامل داخلی ← شرایط سخت محیطی، شیوع بیماری ها، بیسوادی و ...

ناهمواری های قاره آمریکا

- چین خوردگی های جوان و مرتفع
- کوه های کم ارتفاع و قدیمی
- سرزمین های پست و جلگه ای

آب و هوای قاره آمریکا

- آب و هوای قطبی
- آب و هوای سرد
- آب و هوای معتدل اقیانوسی
- آب و هوای گرم و مرطوب
- آب و هوای گرم و خشک

نژاد مردمان قاره آمریکا

- ۱- بومیان (سرخ پوستان)
- ۲- سیاه پوستان
- ۳- سفیدپوستان
- ۴- دورگه ها

اقتصاد

- قاره آمریکای شمالی ← صادرات تجهیزات صنعتی، ماشین آلات، خودرو، صنایع غذایی، مواد شیمیایی و کالای الکترونیکی
- قاره آمریکای جنوبی ← صادرات مواد اولیه و صنعتی و محصولات کشاورزی

- عوامل مهم در پیشرفت آمریکای شمالی
- ۱- مهاجرت اروپائیان و بردن سرمایه، مهارت و دانش خود به این منطقه
 - ۲- وجود معادن زیرزمینی و منابع طبیعی فراوان
 - ۳- دور بودن و آسیب ندیدن آمریکای شمالی از صحنه ی جنگ جهانی دوم
 - ۴- پیشی گرفتن از اروپائیان و استعمار کشورها
 - ۵- جذب دانشمندان و متخصصین کشورهای دیگر

در منتهی الیه جنوب شرقی آسیا قرار دارد.

قاره ی استرالیا (اقیانوسیه)

کم وسعت ترین و کم جمعیت ترین قاره مسکونی جهان است.

توسط مهاجرین اروپایی به پیشرفت های اقتصادی رسیدند.

ویژگی انسانی ساکنین قاره ی استرالیا (اقیانوسیه)

- دین ← مسیحی
- زبان ← انگلیسی
- نژاد ← سفید، اما بومیان سیاه پوست هستند.

بنادر استرالیا ← سیدنی و ملبورن (از مراکز مهم صنایع شیمیایی و صنایع کشتی سازی هستند.)

در شمال شرقی استرالیا در آب های اقیانوس آرام بزرگ ترین صخره ی مرجانی دنیا قرار دارد.

نیوزلند یکی از بزرگ ترین جزایر اقیانوسیه است به پایتختی ولینگتون.